

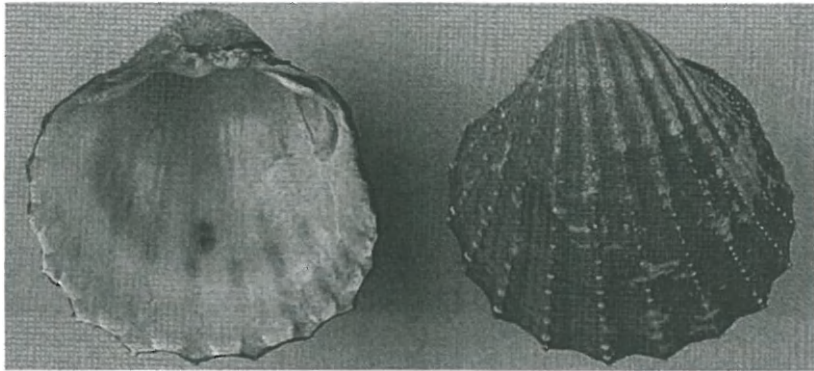
De Tere hartschelp, *Acanthocardia paucicostata* (Sowerby)
(Bivalvia, Heterodonta, Cardiidae)
nu in de Grevelingen gevestigd?

Jeroen GOUD

Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Postbus 9517, 2300 RA Leiden

A fresh specimen of the alien cardiid *Acanthocardia paucicosta* was collected in Lake Grevelingen.

Key words: Bivalvia, Heterodonta, Cardiidae, Acanthocardia, faunal introduction, the Netherlands.

Het weekend van 25-27 januari 2002 was door een groep fanatieke duikers bestempeld tot 'Die Hard' weekend, bedoeld om juist ook in de winterperiode waarnemingen te doen voor het MOO project (Monitoring Onderwater Oevers), een project van Stichting ANEMOON. Op vrijdagavond maakten wij vanaf de Grevelingenzijde van de Brouwerdam onze eerste duik tussen de Ouddorp-inlagen en de Kabbelaarsbank. Op een diepte van 2 m vond ik een op de slikbodem liggende, openstaande 'kokkel'. De stekeltjes op de ribben deden denken aan de Gedoornde hartschelp, *Acanthocardia echinata* (L., 1758), maar al gauw bleek dat het een zeer vers doublet van de Tere hartschelp, *A. paucicostata* (G.B. Sowerby II, 1841) betrof. De vindplaats is zo ver van de aanwezige spuisluis (enkele km zuidelijker) die de verbinding met de Noordzee vormt, dat we uit kunnen sluiten dat deze verse volwassen schelp (37 x 37 x 30 mm) ingespoeld zou zijn.

De soort is al in 1998 door A.C. Janse vers aangetroffen op het strand van de Maasvlakte. Toen was nog niet te bepalen of dit om een toevallige eenmalige aanvoer dan wel om nieuw autochtoon voorkomen zou gaan. Het is mogelijk dat het toen al opgegroeide exemplaren van recentelijk (al dan niet kunstmatig) aangevoerde larven betrof. Het nu gevonden exemplaar is drie tot vier jaar oud, de schelp toont drie groeionderbrekingen, en is mogelijk een eerste generatie nakomeling van de toenmalige introductie.

LITERATUUR

- JANSE, A.C., 1999. Verse *Corbula gibba* en *Sphaerocardium paucicostatum* van de Maasvlakte. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 311: 127-128.
- POORTEN, J.J. TER, 1999. De Tere hartschelp, *Acanthocardia paucicostata* (Sowerby, 1834): een nadere kennismaking. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 311: 129-131.

Two new species of *Curvella* Chaper (Gastropoda, Pulmonata, Subulinidae)
from the East Usambara Mts., Tanzania

B. VERDCOURT

Royal Botanic Gardens, Kew, Richmond, Surrey TW9 3AB, U.K.

Curvella myrmecophila and *C. usambarensis* are described as new species from Tanzania, East Africa. A conspectus of East African *Curvella* is added as a guide to naming of shells in this genus.

Key words: Gastropoda, Pulmonata, Subulinidae, *Curvella*, East Usambara Mts., Tanzania, East Africa.

INTRODUCTION

I have been gathering materials for a revision of the *Curvella* species occurring in eastern Africa but although many species are distinctive the majority are small and characterless. As in many subulinids it is often difficult to decide if a specimen is adult or not unless many specimens are available from one population. All major museums holding African material have hundreds of unidentified specimens of the genus, many bearing manuscript names of H.B. Preston which cannot be named at the present time. The two species described below are, however, quite large and distinctive. The first I collected whilst working in Tanzania as long ago as 1950. The second was collected by Frontier Tanzania some 45 years later during a survey of the coastal forests.

For collections the following abbreviations are used: BM, British Museum (Natural History), London; RMNH, National Museum of Natural History (formerly Rijksmuseum van Natuurlijke Historie), Leiden.

DESCRIPTIONS

Curvella myrmecophila spec. nov. (fig. 1)

Curvella caloraphe, Verdcourt, 1957: 41; [1981]: 67. Not Preston, 1910.

Material examined. - Tanzania, East Usambara Mts, Amani, Kiumba, 5°5.5'S 38°38.5'E, 900 m alt., in ants' nest, B. Verdcourt leg., 1950 (RMNH 93498/ holotype, 93499/8 juvenile paratypes [all ex Venmans Colln no. 6400]); Amani, Mavumbi track, B. Verdcourt leg., 1950 (RMNH 93500/1 juvenile paratype [ex Venmans Colln no. 6399]); Amani, in ants' nest, 900 m alt., B. Verdcourt leg., 1950 (RMNH 93501/2 juvenile paratypes [ex Venmans Colln no. 6401]).

Diagnosis. - A typical ovoid-conic *Curvella* of fairly large size, strongly ribbed and with the aperture distinctly produced to left.